

בבית המשפט העליון

רע"פ 7064/12

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: XXX פנדו

נ ג ד

המשיב: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי
תל אביב מיום 27.06.2012 בתיק עפג 54251-01-12, שניתן
על-ידי השופטים ד' ברלינר, נשיאה, ג' קרא ומ' סוקולוב.

בשם המבקש: עו"ד צחי רז

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, שניתן על ידי הנשיאה, ד' ברלינר, השופט ג' קרא והשופטת מ' סוקולוב, בתיק עפ"ג 54251-01-12, מיום 27.06.2012 ופסק-הדין המשלים מיום 12.09.2012. בפסק-דינו דחה בית-המשפט המחוזי את ערעור המבקש על פסק דינו של בית-משפט השלום בתל-אביב, שניתן על ידי השופט ד' בארי, בת"פ 3426-02-11, מיום 12.12.2011.

רקע והליכים קודמים

כתב האישום

2. המבקש הורשע, ביחד עם נאשמים נוספים, בבית-משפט השלום, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, בריבוי עבירות שעניינן איסור הגרלות והימורים לפי סעיף 225 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). בין הצדדים להסדר הטיעון הוסכם, כי טרם הרשעתם של המבקש ושל חלק מהנאשמים האחרים בכתב

האישום, יישלחו הם לקבלת תסקיר מבחן, לשם בחינת האפשרות לאי-הרשעתם, כאשר הצדדים יהיו רשאים לטעון לעונש בטיעון פתוח.

3. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי בין השנים 2006-2008 שימש המבקש כ"ראש קבוצת מהמרים" באתר הימורים בלתי חוקיים. בין שאר תפקידיו, עסק המבקש בגיוס מהמרים לאתר, בהימור בשמם של מהמרים בקבוצתו, בגביית חובות של מהמרים לשם העברתם לרשות מנהלי האתר ("ראשי הקשר") ובמידת הצורך, אף שילם המבקש את זכויותיהם של המהמרים הנמנים על קבוצתו.

כפי שעולה מכתב האישום המתוקן, עמד היקף מחזור ההימורים של המבקש בתקופה הרלוונטית, לכל הפחות, על סך של 547,668 ₪.

תגמולו של המבקש התבטא באחוזים מסוימים מהיקף ההימורים, שחושב על-פי הסכם בינו לבין בעלי האתר.

גזר הדין של בית-משפט השלום

4. בדיון שנערך בבית-משפט השלום, ביום 16.2.2011, הודה המבקש בעובדות כתב האישום המתוקן.

5. ביום 29.5.2011, הוגש תסקיר מבחן בעניינו של המבקש, ובו הומלץ שלא להרשיעו, לנוכח השלכותיה האפשריות של ההרשעה על עתידו המקצועי. תחת זאת המליץ שירות המבחן, כי המבקש יעמוד למבחן, שבמסגרתו יעבור טיפול בהתמכרותו להימורים. בנוסף לכך, המליץ שירות המבחן כי המבקש יבצע 150 שעות שירות לתועלת הציבור.

6. ביום 12.12.2011, גזר בית-משפט השלום את עונשו של המבקש ואת עונשם של הנאשמים הנוספים בפרשה. בעניינו של המבקש קבע בית-משפט השלום, כי לאור נסיבות המקרה, היקפם ומשכם של המעשים, הוא דוחה את המלצת שירות המבחן. לפיכך, גזר בית-משפט השלום על המבקש 5 חודשי מאסר על תנאי, שלא יעבור, למשך שלוש שנים, עבירה לפי סעיפים 225 ו-228 לחוק העונשין. בנוסף לכך, גזר בית-משפט השלום על המבקש קנס בשיעור של 4,000 ₪, וכן הורה על חילוט הרכוש והכסף שנתפסו ברשותו.

7. המבקש וחלק משותפיו לכתב האישום, ערערו על פסק-דינו של בית-משפט השלום לבית המשפט-המחוזי בתל-אביב. את ערעורו תלה המבקש במספר טעמים. ראשית טען, באמצעות בא כוחו, כי ההלכה שיצאה מלפני בית-משפט זה קובעת כי סטייה משמעותית מהמלצות שירות המבחן תיעשה, רק במקרים חריגים. לדידו של המבקש, המקרה הנדון אינו נופל בגדריהם של אותם מקרים חריגים, ולפיכך שגתה הערכאה הדיונית משבחרת לדחות את המלצת שירות המבחן שלא להרשיע את המבקש.

שנית, טען המבקש, כי כשם שהערכאה הדיונית הקלה בעונשם של "ראשי הקשר" ובחרה שלא לגזור עליהם עונש של מאסר בפועל, כך, היה עליה להקל עם המבקש ולגזור את דינו בהתאם להמלצת שירות המבחן.

בהמשך לדברים אלו, הוסיף וטען המבקש כי העבירה שבה הורשע, היא עבירה מסוג עוון שנעשתה תחת השפעת התמכרות חסרת שליטה להימורים, ובעקבותיה נגרר המבקש לפעילות העבריינית. עוד נטען, כי הרשעת המבקש תסכל את יכולתו לעסוק במקצוע המשפטים, אותו למד ובו התחיל להתמחות, עובר להגשת כתב האישום בעניינו.

על יסוד טיעונים אלו, עתר המבקש לבית-המשפט המחוזי לבטל את הרשעתו, תוך שהסכים להגדלת מספר שעות השירות לתועלת הציבור, כפי שהומלצו בתסקיר שירות המבחן.

במקביל, הגישה גם המדינה ערעור על גזר דינם של המבקש ושל חלק משותפיו. בערעורה טענה המדינה כי הערכאה הדיונית הקלה, יתר על המידה, בעונשם של "ראשי קבוצות המהמרים", ובין היתר, גם בעונשו של המבקש. המדינה ציינה בטיעונה את תפקידם המשמעותי והמרכזי של "ראשי הקבוצות", את היקף פעילותם, את משכם של המעשים ואת חומרתם. נסיבות אלו מחייבות, כך לטענת המדינה, את השוואת רף הענישה בין כל "שרשרת הפועלים" במקרה הנדון – היינו בין "ראשי הקשר" לבין "ראשי הקבוצות". לפיכך, ולנוכח גזרי הדין בעניינם של "ראשי הקשר", טענה המדינה כי יש להטיל על "ראשי קבוצות המהמרים", וכיניהם גם על המבקש, עונש של 6 חודשי מאסר בפועל שירוצו בדרך של עבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס משמעותי, שיביא לידי ביטוי "את מימד הענישה הכלכלית".

8. זה המקום לציין, כי בפרק הזמן שבין הגשת ערעוריהם של "ראשי הקבוצות", וכיניהם גם ערעורו של המבקש, לבין שמיעת הערעור בבית-המשפט המחוזי, ניתן, בבית-משפט זה, פסק הדין בערעורם של "ראשי הקשר" (ע"פ 6889/11 מדינת ישראל נ' עובד (לא פורסם, 14.05.2012)). בפסק-דינו קיבל בית-משפט זה את ערעור המדינה בעניין קולת עונשם של "ראשי הקשר", והתווה את רף הענישה בעבירות הרלוונטיות. בית-משפט זה הדגיש את החומרה המיוחדת הנודעת להימורים מקוונים באמצעות רשת האינטרנט ופרט את הטעמים לכך. בין השאר, קבע בית-משפט זה, כי "עבירות מקוונות מגדילות את מספר הקורבנות הפוטנציאליים, שכן פשע מקוון ניתן לחזרה אוטומטית של אלפי פעמים ללא מאמץ נוסף מצד המבצע. מאפיין זה הופך את הפשע המקוון למסוכן יותר עבור הקורבנות ומשתלם יותר עבור המבצע [...]" (שם, בפס' 15).

בהמשך לכך, ציין בית-משפט זה, כי הימור מקוון באמצעות רשת האינטרנט מאפשר למארגן ההימורים להיותר אלמוני בחסותו של המרחב הווירטואלי, ולמהמרים עצמם, להמר מביתם בכל שעות היממה, מבלי להגיע פיזית למקום בו נערכים ההימורים בשעות מסוימות של היממה; במובן זה, "[...] רשת האינטרנט מאפשרת למארגני ההימורים להגיע אל פתח ביתם של מספר בלתי מוגבל של מהמרים [...]" (שם, בפס' 16).

על דברים אלו הוסיף בית-משפט זה וקבע, כי יכולת ההבחנה בין קטינים לבגירים ברשת האינטרנט אינה פשוטה, ולכן, סכנת חשיפתם של קטינים לנגע ההימורים, דרך אתרי ההימורים המקוונים, היא גדולה.

לאור טעמים אלו ואחרים, קיבל, כאמור, בית-משפט זה את ערעור המדינה והטיל על כל אחד מ"ראשי הקשר" עונש של 12 חודשי מאסר בפועל. זאת, חלף עונשי המאסר בדרך של עבודות שירות, שהושתו על "ראשי הקשר" בערכאה הדיונית. בנוסף לכך, בעניינו של אחד מ"ראשי הקשר", הורה בית-משפט זה על חילוט סכום של 86,863 ₪.

9. האמור בפסק הדין בעניינם של "ראשי הקשר" היווה, הלכה למעשה, את המצע שעליו ביסס בית-המשפט המחוזי את פסק דינו בערעור ובערעור שכנגד בעניינים של "ראשי הקבוצות". לאור זאת קבע בית-המשפט המחוזי כי:

"[...] המדיניות שנפרסה לעיל משמיטה את הקרקע תחת כל ענישה שאין עימה רכיב של מאסר בפועל ומצביעה על-כך שהענישה הנושאת פני עתיד בלבד לענין המאסר, ואין עימה רכיב כלכלי משמעותי, לא תוכל לעמוד ויש להתערב בה"

10. בהתייחסו לטענות המבקש, בערעורו על הכרעת דינה של הערכאה הדיונית, קבע בית-המשפט המחוזי, כי, בניגוד לעמדת בא-כוח המבקש ולאור ההלכה הפסוקה, אין בית-המשפט כבול להמלצות שירות המבחן.

בהתייחס לטענת המבקש, לפיה העבירה בוצעה על רקע התמכרותו להימורים, קבע בית-המשפט המחוזי, כי המבקש מעולם לא אובחן כמהמר, אלא שהוא מצוי בתחילתו של תהליך אבחון – הא ותו לא. יתירה מזאת, בית-המשפט המחוזי ציין במפורש, כי לשיטתו, גם לו היה מאובחן המבקש כלוקה בהתמכרות להימורים, לא היה בכך כדי להשפיע על תוצאות הערעור. לפיכך, גם בטענה זו אין כדי לסייע למבקש בערעורו.

בית-המשפט המחוזי לא מצא טעם להקל בעונשו של המבקש, בשל היותו מצוי בעיצומה של התמחות במקצוע המשפטים. לדידו של בית-המשפט המחוזי, לא נמצאו טעמים מיוחדים או נסיבות אישיות חריגות המצדיקים הימנעות מהרשעתו של המבקש.

בית-המשפט המחוזי התייחס גם לטענה, כי היה על הערכאה הדיונית להקיש מגזרי דינם של "ראשי הקשר" בעת גזירת דינו של המבקש, וקבע, עוד בתחילת פסק הדין, כי לנוכח קבלת ערעור המדינה בעניין "ראשי הקשר", וההחלטה להשית עליהם עונשי מאסר בפועל, אין עוד רלוונטיות לטיעון זה של המבקש.

לנוכח האמור לעיל, דחה בית-המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש על פסק דינה של הערכאה הדיונית.

11. בהתייחסו לערעורה של המדינה על גזר הדין שניתן בערכאה הדיונית, קבע בית-המשפט המחוזי כי אין להתעלם מפסק-דינו של בית-המשפט העליון בעניין "ראשי הקשר" וההלכה שנקבעה בו, בכל הקשור לרף הענישה הראוי, בעבירות של הימורים מקוונים.

לאור זאת, ולאחר שבחן את מכלול נסיבות העבירה (לרבות היקף ומשך הפעילות), את חומרת העבירות שבהן הורשע המבקש ואת נסיבותיו האישיות, קיבל בית-המשפט המחוזי את ערעור המדינה בעניין גזר הדין והשית על המבקש, ועל חלק מ"ראשי הקבוצות" האחרים, עונש של 4 חודשי מאסר בפועל שירוצו בדרך של עבודות שירות. בנוסף, עונש המאסר על-תנאי, שהשיתה הערכאה הדיונית על המבקש, נותר על כנו.

בנוסף לעונשים אלו, קבע בית-המשפט המחוזי כי יש להגדיל את שיעור הקנסות שהושטו על המבקש ועל חלק משותפיו והטיל, על כל אחד מהם, קנס בגובה של 20,000 ₪.

הבקשה

12. בבקשת רשות הערעור שהגיש המבקש נטען כי שגה בית-המשפט המחוזי בפסק דינו, שכן, העונש שנגזר עליו, במסגרת הדיון בערעור, חמור מזה שגזרה הערכאה הדיונית על אחד "מראשי הקבוצות" (להלן: הנאשם האחר), אשר בחר שלא לערער על הרשעתו. לטענת המבקש, לא היה מקום להחמיר בעונשו לעומת הנאשם האחר, בשים לב לנסיבותיו האישיות המקלות לעומת נסיבותיו של הנאשם האחר, אשר לחובתו עבר פלילי עשיר, תסקיר מבחן שלילי והיקף הימורים נרחב. חרף זאת, נגזרו על הנאשם האחר 3 חודשי מאסר לריצוי בפועל בדרך של עבודות שירות, קנס כשיעור של 10,000 ₪ וחילוט של \$10,000. כלומר, עונשו של המבקש חמור, במרבית הרכיבים, מעונשו של הנאשם האחר, חרף נסיבותיו הקלות יותר של המבקש.

בנוסף לכך, לגישת בא כוח המבקש, שגתה הערכאה הדיונית משנתנה משקל רב מדי לעובדה כי הנאשם האחר לוקה במחלת הסרטן, שהרי, לדידו אין מדובר ב"מחלה סופנית או קשה במיוחד".

דיון והכרעה

13. למקרא האמור בבקשה, נחה דעתי שאין עילה ליתן למבקש רשות לערער.

כלל ידוע בשיטת משפטנו הוא, כי לא בנקל תתקבל רשות ערעור ב"גלגול שלישי", היות שזו שמורה לאותם מקרים מיוחדים שבהם מתעוררת סוגיה בעלת חשיבות ציבורית או משפטית נכבדה, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים לבקשה (ראו, לעניין זה, רע"פ 4600/12 יאשייב נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 13.06.2012) וכן, רע"פ 4459/12 דגן נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 10.6.2012)).

גם בהתעלם מהעובדה כי המבקש, כלל אינו טוען כי המקרה הנדון חורג מעניינו הפרטי, סבורני, כי גם במהותו, טענותיו של המבקש אינן מעוררות שאלות מסוג זה. לפיכך, המקרה הנדון אינו נמנה עם אותם מקרים מיוחדים שבהם ייעתר בית המשפט זה לבקשת רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

14. למעלה מן הצורך, אבקש לייחד מספר מילים לגופה של בקשה. ראשית, הלכה פסוקה היא, כי פרט לנסיבות של סטייה ניכרת ממדיניות הענישה המקובלת, טענות בנוגע לחומרת העונש כשלעצמן, אינן מקימות עילה למתן רשות ערעור בפני בית משפט זה (ראו, רע"פ 5621/11 אלקובי נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 05.02.2012); רע"פ 3964/12 אבו כף נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 23.05.2012)).

עיון בפסק דינה המקיף של ערכאת הערעור, מצביע, כי לא זו בלבד שערכאת הערעור לא סתתה ממדיניות הענישה המקובלת, אלא שהיא יישמה והתאימה את פסק דינה להלכה אשר יצאה מלפני בית-משפט זה. די בטעם זה כדי להביא לדחיית הבקשה שלפניי.

15. טענתו המרכזית של המבקש נסמכת על עקרון אחדות הענישה. אכן, עקרון אחדות הענישה הוא עקרון חשוב בשיטת משפטנו, ומטרתו מניעת ענישה שרירותית והבטחת שוויון מהותי בין נאשמים. מכוחו של עקרון זה, יש להחיל שיקולי ענישה דומים על מי שביצעו עבירות דומות ובאותן נסיבות (ראו, לעניין זה, ע"פ 4450/11 עספור נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 08.02.2012); ע"פ 1142/11 סדיר נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 08.02.2012)). וכפי שציין בית משפט זה:

"עקרון אחדות הענישה הוא כלל חשוב הבא למנוע קיום הפלייה בין שווים או דומים, למען עשיית צדק עם נאשמים, ולצורך שמירת אימון הציבור בהליך הפלילי"
(ע"פ 9792/06 חמוד נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 1.4.2007)).

16. יחד עם זאת, עקרון אחדות הענישה אינו חזות הכל, וכלל זה אינו קובע, א-פריורית, כי לכל המורשעים באותו סוג של עבירות קיים דין אחד. כלומר, בית-המשפט לא ילמד בהכרח, מהעונש שנגזר על פלוני לגבי העונש הראוי לאלמוני - כל מקרה ונסיבותיו הוא, כל נאשם ונסיבותיו הוא (ראו, לעניין זה, ע"פ 6672/03 קמינסקי נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2) 441 (2003); ע"פ 5640/97 רייך נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(2) 433 (1999); רע"פ 3173/09 פראגין נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 5.5.2009); ע"פ 7125/09 מדינת ישראל נ' מטודי (לא פורסם, 5.11.2009)).

מעיון בחומר שהונח לפניי ברי, כי נסיבותיהם האישיות של המבקש ושל הנאשם האחר, אינן דומות, וזו בלשון המעטה. לפיכך, סבורני כי אין בטענות המבקש בכדי להצביע על סטייה מעיקרון אחדות הענישה, ולכן, גם טענה זו לא תעמוד לו לעזר, בבקשתו.

לפיכך, לא מצאתי כי קיימת הצדקה לדון בעניינו של המבקש במסגרת של הליך שיפוטי נוסף, והנני דוחה את הבקשה למתן רשות ערעור.

ניתנה היום, כ"ח בתשרי התשע"ג (14.10.2012).

ש ו פ ט